

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2021-2022 no Centro é:

Títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS20-**
- **GRADO EN TURISMO**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + ENXEÑERÍA INFORMÁTICA**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DEREITO**
- **PROGRAMA CONXUNTO TURISMO + XEOGRAFÍA E HISTORIA**
- **GRAO EN ADE CON RECOÑECEMENTO MUTUO DE ESTUDOS POLA UNIVERSIDADE DE VIGO E A HOCHSCHULE BREMENERHAVEN (ALEMAÑA)**

Desde o curso 2015-2016, grazas a un acordo de cooperación Inter-Institucional con Hochschule Bremerhaven, a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo oferta o **Programa de Dobre Grado Internacional** en Administración e Dirección de Empresas (Business Administration & Management) da **Universidade de Vigo** e Bachelor of Arts in Business Administration en **Hochschule-Bremerhaven**. Ademais, por terceiro ano consecutivo ofértase o programa **ADE INTERNACIONAL** con mais de 60 créditos impartidos en inglés. No curso 2016-2017 iníciase a oferta do programa **TURISMO INTERNACIONAL** con mais de 39 créditos impartidos en inglés.

Con estes acordos e programas a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo aposta pola internacionalización dos estudos e a participación dos estudantes en programas de mobilidade e intercambio, abrindo un abanico a novos horizontes e opcións de futuro.

En canto á oferta de POSGRAOS da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MESTRADO OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO**
- **MESTRADO OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Organigrama

EQUIPA DECANAL

Decana

María Montserrat Cruz González
Teléfono: 988 368 800
e-mail: decano.eto@uvigo.es

Secretario

Alberto Vaquero García
Teléfono: 988 368 762
e-mail: secretario.facultade.eto@uvigo.es

Vicedecano de Ordenación Académica

Francisco Tugores Martorell
Teléfono: 988 368 770
e-mail: ftugores@uvigo.es

Vicedecano de Estudos de Grao e Xestión Informática

Javier Sánchez Sellero
Teléfono: 988 368 742
e-mail: javiss@uvigo.es

Vicedecano de Calidade

Juan Manuel de los Rios Sánchez
Teléfono: 988 368 816
e-mail: jmrrios@uvigo.es

Vicedecana de Relacións Internacionais

Elena De Prada Creo
Teléfono: 988 368 726
e-mail: edeprada@uvigo.es

Localización

Edificio Xurídico-Empresarial
Campus Universitario As Lagoas
32004 Ourense

Conserxería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803; administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800; secretario.eto@uvigo.es

Relacións Internacionais: edeprada@uvigo.es

Información xeral: info.eto@uvigo.es

Fax: + 34 988 368 923

Páxina web: www.fcetou.uvigo.es

Grao en Administración e Dirección de Empresas**Materias****Curso 4**

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01701	Investigación comercial	1c	6
004G020V01702	Planificación financeira	1c	6
004G020V01901	Auditoría	1c	6
004G020V01902	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social	1c	6
004G020V01903	Lingua estranxeira para a empresa	1c	6
004G020V01904	Réxime fiscal da empresa II	1c	6

O04G020V01905	Socioloxía do traballo	1c	6
O04G020V01906	Xestión da innovación	1c	6
O04G020V01907	Creación e viabilidade de empresas	2c	6
O04G020V01908	Deseño de sistemas de control orzamentario	2c	6
O04G020V01909	Mercados financeiros	2c	6
O04G020V01910	Mercadotecnia sectorial	2c	6
O04G020V01911	Simulación e control interno de empresas	2c	6
O04G020V01912	Técnicas operativas estatísticas	2c	6
O04G020V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación comercial				
Materia	Investigación comercial			
Código	004G020V01701			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Investigación comercial é unha materia obrigatoria que consta dun total de 6 créditos ECTS que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende que o estudante adquira unha visión ampla das diversas técnicas de recollida da información e familiarícese cos sistemas de análises e interpretación dos datos. O obxectivo final da materia é que o alumno sexa capaz de desenvolver un proceso de investigación comercial			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Comprensión do proceso de investigación comercial dende un punto de vista teórico e aplicado.	CG1 CG13	CE6	
Manexo das técnicas máis empregadas na recolección e análise da información.	CG1 CG13	CE6	
Capacidade de abordar de xeito eficaz actividades relacionadas co proceso de investigación comercial.	CG1 CG5 CG13	CE6	CT3

Contidos	
Tema	
Tema 1: O papel da investigación comercial	Obxectivos do tema. Concepto. Aplicacións. Limitacións. Consideracións éticas. Tipos de investigación. Etapas. Fontes de información.
Tema 2: Investigación exploratoria. Técnicas cualitativas	Obxectivos do tema. Características. Reunión de grupos. Entrevista en profundidade. Técnicas proyectivas. Observación.
Tema 3: Investigación causal e descriptiva. Técnicas cuantitativas	Obxectivos do tema. Características. Experimentación. Enquisas ad hoc. Enquisas periódicas.
Tema 4: Medición e escalas	Obxectivos do tema. Medición e propiedades das escalas. Escalas básicas. Escalas comparativas. Escalas non comparativas. Creación de escalas. Avaliación das escalas.
Tema 5: Deseño do cuestionario	Obxectivos do tema. Concepto e funcións do cuestionario. Tipos de preguntas. Elaboración das preguntas. Estrutura e secuencia do cuestionario. Pretest do cuestionario.
Tema 6: Deseño e procedemento de muestreo	Obxectivos do tema. Conceptos básicos. Etapas na selección da mostra. Muestreo non probabilístico. Muestreo probabilístico. Cálculo do tamaño da mostra.
Tema 7: Análise dos datos	Obxectivos do tema. Consideracións previas. Etapas. Codificación. Análise univariante. Análise bivariante. Análise multivariante
Tema 8: Elaboración do informe	Obxectivos do tema. Importancia do informe. Estrutura do informe. Presentación

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	29	30	59
Resolución de problemas	20	31	51
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	0	25	25
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación dos obxectivos e contidos da materia, metodoloxía de traballo e sistemas de avaliación.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais e a formulación de cuestións dirixidas aos estudantes para facilitar a aprendizaxe. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material colgado en faitic, co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas devanditas cuestións.
Resolución de problemas	En cada práctica realizaranse actividades (aplicación de conceptos, exercicios ou casos de estudo) coa finalidade de aplicar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos nas sesións maxistrais. Os estudantes traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor. Estas sesións prácticas terán lugar en seminarios ou aulas de informática.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Ao finalizar un tema teórico abrírase un test na Plataforma Tema, relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral. Trátase de actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno e que deberán realizarse nos prazos sinalados.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Cada estudante solicitaralle ao profesor as aclaracións que estime oportunas para comprender mellor a materia e desenvolver con éxito as actividades propostas. Ademais o profesor establecerá ao principio de curso un horario para tutorías individuais ao que o alumno pode acudir para resolver calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Resolución de problemas	A valoración neste contexto pode consistir na entrega de exercicios, exposicións orais ou a realización dun test.	30	CG1 CG5 CG13	CE6	CT3
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Avaliaráse a resolución dos cuestionarios vinculados ás sesións maxistrais	10	CG13	CE6	CT3
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita que inclúe preguntas directas e breves sobre aspectos concretos do programa da materia. Será necesario aprobar esta proba para avaliar o resto.	60	CG1 CG5	CE6	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible obter como mínimo un 5 sobre 10 na proba de resposta curta.

A puntuación obtida nas prácticas mantense na convocatoria de xuño e xullo do curso académico en vigor pero non se gardará para cursos sucesivos.

a data dos exames pode ser consultada na web da facultade no apartado de organización docente

SE AVALIACION CONTINUA

Faranse varios exercicios e casos ligados às aulas

SE AVALIACIÓN ORDINARIA

Seguirán este proceso os estudantes que non sigan a avaliación continua ou aqueles que seguíndoa non acaden os mínimos establecidos. Os alumnos que non sigan a avaliación continua serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos que non ten por qué coincidir coa do resto dos alumnos.

Neste caso, o exame consistirá nunha proba na que se plantexarán as preguntas teóricas, e outra na que se desenvolverá a parte práctica. Para medir as habilidades de comunicación do estudante, pode establecerse que unha ou as dúas probas sexan realizadas de forma oral.

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co estudante da materia e concíbense de forma flexible. En consecuencia, pode ser necesario realizar axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que pudesen surxir. Asimesmo, aportarase ao estudantado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

□Alternativamente al sistema de evaluación continua, el estudiantado podrá optar a ser evaluado con un examen final que supondrá el 100% de la calificación□.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Malhotra, N.K., **Investigación de mercados. Conceptos esenciales**, Pearson, 2016

Bibliografía Complementaria

Fernandez Nogales A, **Investigación y técnicas de mercados 2 ed**, 2004,

Hair, J., Bush, R. & Ortinau, D., **Investigación de mercados**, 2010,

Malhotra, **Investigación de mercados, un enfoque aplicado**, 2010,

Santesmases, M., **Diseño y análisis de encuestas en investigación social t de mercados**, 2005,

---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección comercial II/O04G020V01502

Outros comentarios

Esta materia no dobre grao ADE-Dereito e ADE-Informática impátese no segundo cuatrimestre do 5º curso

---

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

En caso de ter que pasar a un sistema de ensino non presencial mantéñense como metodoloxías docentes a resolución de problemas e as prácticas con apoio das TIC e modifícase a lección maxistral. Esta metodoloxía será substituída por material proporcionado en faic e deseñado especificamente para compensar a falta de presencialidade. Empregaranse ademais as aulas virtuais para manter o contacto co alumnado, facilitar a aprendizaxe da materia a través do material proporcionado e resolver as dúbidas expostas polo alumnado.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (*titorías)

As titorías realizaranse a través do correo electrónico, as aulas virtuais e os foros en faic.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Dado que as clases non presenciais requiren máis dedicación por parte do alumnado que as clases presenciais, reaxustarase si fose necesario o contido dos temas.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

En caso de tener que pasar a un sistema de avaliación non presencial as probas de avaliación e as súas porcentaxes correspondentes mantéñense pero o alumnado será avaliado a través dos medios que a Universidade de Vigo pon á nosa disposición (Campus Remoto, faitic, etc.).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Planificación financeira				
Materia	Planificación financeira			
Código	O04G020V01702			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Docampo Parente, Jerónimo			
Profesorado	Docampo Parente, Jerónimo			
Correo-e	jdocampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Saber facer un diagnóstico das necesidades financeiras de unha empresa	CG1 CG2 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14	CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE13 CE14 CE15 CE16	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Elaborar a planificación financeira a curto prazo de unha empresa	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14	CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Elaborar a planificación financeira a longo prazo de unha empresa	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CG13 CG14	CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
Tema 1. Análise e interpretación de estados financeiros.	1.1. Estados financeiros 1.2. Introducción á planificación financeira
Tema 2. Diagnóstico económico-financeiro.	2.1. O diagnóstico financeiro. 2.2. Técnicas e métodos.
Tema 3. Estados financeiros previsionais a curto prazo.	3.1. Presuposto de tesorería 3.2. Cuenta de pyg previsional 3.3. Balance previsional
Tema 4. Estados financeiros previsionais a longo prazo	4.1. Estado de necesidades e recursos. 4.2. Cuenta de pyg previsional 4.3. Balance previsional

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	7	14	21
Seminario	5	10	15
Resolución de problemas	38	76	114

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Seminario	Proposta de exercicios na aula. O alumno desenvolve individualmente a resolución dun problema que deberá entregar ao profesor ó remate da clase.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Traballo de realización de problemas, exercicios, casos prácticos e tarefas similares

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Seminario	Realizarase en horas de GP proba de avaliación de carácter individual ou grupal.	20	CG1	CE1	
			CG2	CE5	
			CG10	CE6	
			CG12	CE7	
			CG13	CE9	
			CG14	CE10	
				CE11	
				CE12	
				CE13	
				CE14	
				CE15	
				CE16	
Resolución de problemas	Evidencias da aprendizaxe teórico-práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	80	CG1	CE1	CT1
			CG2	CE5	CT2
			CG3	CE6	CT3
			CG5	CE7	CT4
			CG8	CE9	CT5
			CG9	CE10	
			CG10	CE11	
			CG11	CE12	
			CG12	CE13	
			CG13	CE14	
			CG14	CE15	
				CE16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos podrán optar entre avaliación continua a través de exames parciais e os exercicios de GPs (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais nas convocatorias oficiais (100% nota final).

Avaliación continua, composta polo conxunto das probas seguintes:

1. Probas descritas obxecto de cualificación que configuran o 80% da nota. Consisten en dúas probas parciais que avalían os contidos teórico-prácticos da materia. Podrá esixirse mínimos para que poida sumar a nota obtida no GP.
2. Exercicios prácticos avaliados nas clases de GP que configuran o 20% da nota.

Avaliación non continua:

Para alumnos que suspenderos a avaliación continua e aqueles que non seguiron a avaliación continua. Serán avaliados cun exame de carácter global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Prohíbese nas clases calquera uso de dispositivo móbil para a realización de vídeos ou fotos na clase, baixo penalización de non permitir a realización da avaliación continua.

As diferenzas entre os sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración en Dirección de Empresas na Universidade de Vigo son xustificadas pola necesidade de adaptar a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición das mesmas competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en relación ao tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

As probas de avaliación se prevén para unha modalidade presencial. Nembargantes, chegado o momento da súa realización ante a imposibilidade de dispor dos espazos e/ou profesorado necesario para realizar as mesmas, estas poderíanse realizar de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos telemáticos dispoñibles na Uvigo (plataforma Faitic), correo electrónico ou no seu caso, mediante probas de forma oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Cibrán Ferraz, P. ; Prado Román, C.; Crespo Cibrán, M.A.; Huarte Galbán, C., **Planificación Financiera**, 2013,
Cibrán, P; Villanueva, M; Fernández, T, **Planificación Financeira. Financeira. Teoría e casos prácticos**, 2008,
Cibrán, P; Villanueva, M, **Xestión Financeira. Teoría e casos prácticos**, 2005,
Durbán, S, **Planificación financeira na práctica empresarial**, 2010,
Mariño Garrido, T., **Claves para el análisis económico-financiero**, 2009,

---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202
Contabilidade financeira II/O04G020V01401
Decisións de investimento/O04G020V01402
Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301
Análise contable/O04G020V01601
Contabilidade de custos/O04G020V01602
Decisións de financiamento/O04G020V01501

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

No caso de ter que impartir a docencia en modalidade semipresencial a actividade docente para aqueles alumnos que non poidan estar presentes na aula poderá ser seguida a través do Campus Remoto en horario síncrono, utilizando Faitic como soporte do material docente e posibles entregas de exercicios.

No caso de ter que impartir a docencia en modalidade totalmente non presencial a actividade docente impartirase mediante Campus Remoto en horario síncrono, utilizando Faitic como soporte do material docente e posibles entregas de exercicios.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As tutorías realizaranse a través de tutorías virtuais mediante Campus Remoto.

* Información adicional

As probas de avaliación poderían realizarse de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos telemáticos dispoñibles na Uvigo (plataforma Faitic), campus Remoto, correo electrónico ou no seu caso, mediante probas de forma oral. Todas adaptadas a través do Campus Remoto

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Auditoría				
Materia	Auditoría			
Código	004G020V01901			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Esta materia relaciónase especialmente cos contidos incluídos na materia de Contabilidade financeira de segundo curso.</p> <p>A auditoría financeira é unha das especializacións do profesional contable e os créditos da materia deben proporcionar ao alumno os coñecementos e habilidades básicos para un futuro desenvolvemento profesional neste ámbito concreto da *auditoría ou, máis xenérico, da análise contable. A materia se *adecua ao perfil profesional e académico da titulación, xa que a *auditoría é unha especialización profesional que capacita para o desempeño de funcións propias da xerencia e o asesoramento empresarial.</p> <p>Os campos profesionais nos que se proxecta son, ademais da auditoría de contas, o deseño e planificación dunha contabilidade, a xestión contable, o asesoramento contable, entre outros.</p>			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Identificar o marco legal e institucional que regula a actividade de auditoría de contas.	CG5	CE6	
identificar os procedementos e prácticas da auditoría de contas en casos concretos das diferentes áreas da empresa.	CG1	CE6	
Aplicar os coñecementos adquiridos para solucionar de maneira efectiva futuras situacións profesionais do auditor en calquera das áreas da empresa.	CG5 CG10 CG13	CE8	CT1
Buscar, identificar e interpretar os datos económico que ofrece a empresa co obxectivo de propor os axustes de auditoría adecuados.	CG1 CG13	CE16	

Contidos

Tema	
1. Fundamentos económicos e sociais.	-
2. Contexto normativo da auditoría de contas.	-
3. Descrición do proceso dunha auditoría.	-
4. Auditoría do ciclo de compras-pagos.	-
5. Auditoría do ciclo de vendas-cobros.	-
6. Auditoría do ciclo de conversión (existencias).	-
7. Auditoría da área de inmovilizado material e intangible.	-
8. Auditoría dos activos financeiros non comerciais.	-

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	5	10	15
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Resolución de problemas de forma autónoma	7.5	15	22.5
Lección maxistral	15	30	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Actividade na que se formulan problemas ou proxectos na aula baixo a supervisión do profesor.
Resolución de problemas	Realización de casos concretos co obxectivo de detectar incorreccións contables, propor as correccións oportunas e determinar o seu efecto no informe de auditoría.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. O profesor pode solicitar a participación do alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Esta actividade implica a supervisión do traballo realizado polo alumnado por parte do profesor co fin de resolver as dúbidas que poidan xurdir e non estrictamente como un método de avaliación. É importante que o alumnado participe activamente e solicite as explicacións que necesite.
Traballo tutelado	Todos os exercicios e problemas que se expoñen, tanto como traballo autónomo ou como traballo na aula, son supervisados na aula. Dispónse dun horario de titorías para que os alumnos resolvan dúbidas.
Resolución de problemas de forma autónoma	Esta actividade implica a supervisión do traballo realizado polo alumnado por parte do profesor co fin de resolver as dúbidas que poidan xurdir e non estrictamente como un método de avaliación. É importante que o alumnado participe activamente e solicite as explicacións que necesite.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Realización de traballos ou problemas por parte do alumnado	15	CG1 CG5 CG10 CG13 CE8 CE16 CT1
Resolución de problemas	Realización ao final do cuadrimestre dun exame/proba práctico dos contidos da materia	40	CG1 CG5 CE6 CE8 CE16
Resolución de problemas de forma autónoma	Probas diversas sobre cuestións concretas para avaliar o grao de comprensión da materia e no seu caso, expor accións de mellora	45	CE6 CE8 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

O método de avaliación exposto no punto anterior desta guía (‘Avaliación’) é para a avaliación continua. AVALIACIÓN CONTINUA: constará de seguintes probas: Realización de distintos tipos de actividades propostas ao alumnado para ser resoltas na aula que representan o 45%. Dúas actividades propostas sobre problemática de informes para resolver na aula que representan o 15%. Unha proba de supostos prácticos sobre os temas de áreas no exame final oficial de xaneiro que representa o 40%. Considérase superada a materia na avaliación continua se o alumnado alcanza 5 puntos dos 10 totais que valen as distintas probas anteriormente especificadas. En caso contrario, a nota na acta de xaneiro sería de suspenso (NP no seu caso). As notas obtidas nas probas de avaliación continua durante o cuadrimestre (probas entre setembro e decembro) gárdanse para a convocatoria de xullo.

O alumnado poderá renunciar ás notas obtidas durante o cuadrimestre en avaliación continua (probos realizadas entre setembro e decembro) e presentarse ao exame que leva a cabo na convocatoria de xaneiro sobre toda a materia (100% da materia), exame a 10 puntos (este exame terá un formato igual ou similar ao que se realiza para a avaliación non continua). A nota para considerar na acta da convocatoria de xaneiro para o alumnado que se acolla a esta última opción será a desta última proba. Se o alumnado non superase este exame de 10 puntos deberá presentarse na convocatoria de xullo a un novo exame na mesma modalidade de exame (é dicir, exame a 10 puntos sobre a totalidade da materia).

AVALIACIÓN NON CONTINUA: na convocatoria de xaneiro e xullo, aquel alumnado que elixa a avaliación non continua realizará un exame sobre toda a materia (100% da materia) cuxo valor é de 10 puntos. Este exame terá dous partes, unha primeira onde se exporán diversas cuestións/preguntas/cuestionarios/etc de tipo teórico sobre todos os temas da materia e, outra parte con supostos prácticos sobre os temas prácticos da materia.

Por tanto, o alumnado poderá optar entre avaliación continua a través das probas parciais (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais das convocatorias oficiais (100% nota final).

CONVOCATORIA FIN DE CARRERA: o exame supoñerá o 100% da cualificación, valor 10 puntos e cuxo formato será similar ao proposto para a avaliación non continua.

Outras apreciacións:

As especificidades da materia serán desenvolvidas e publicadas na plataforma de teledocencia Moovi. Neste sentido, todos os comentarios realizados anteriormente sobre a avaliación da materia estarán detallados e colgados de forma permanente nun documento na plataforma de teledocencia Moovi para que o alumnado teña acceso aos mesmos de forma rápida, sinxela e directa durante o curso.

As diferenzas entre sistemas de avaliación e metodoloxías entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración e Dirección de Empresas na Universidade de Vigo, xustificanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto ao tipo de grupos, e número medio de alumnado por grupo.

As probas de avaliación prevense para unha modalidade presencial. Con todo, chegado o momento da súa realización ante a imposibilidade de dispoñer dos espazos e/ou profesorado necesario para realizar as mesmas, estas poderían realizarse de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos telemáticos dispoñibles na Uvigo (plataforma Moovi), correo electrónico, campus remoto ou no seu caso, mediante probas de forma oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arenas Torres, P. , Moreno Aguayo, A., **Introducción a la auditoría financiera. Teoría y casos prácticos**, McGrawHill, 2012

De la Peña Gutiérrez, A., **Auditoría: un enfoque práctico.**, Paraninfo, 2008

Méndez Rodríguez, H., **Auditoría**, McGrawHill, 2008

Sánchez Fernández de Valderrama, J.L.; Alvarado Riquelme, M., **Teoría y Prácticas de la auditoría I**, Pirámide, 2016

López-Corrales, F.; Del Olmo Casalderrey, J. & Mareque Álvarez-Santullano, M., **La reforma del PGC 2021. Comentarios y supuestos prácticos**, Garceta, 2021

Bibliografía Complementaria

Segovia San Juan, A.I; Herrador Alcaide, T.C.; San Segundo Ontín, A., **Teoría de la auditoría financiera**, Ediciones Académicas; UNED, 2011

Sánchez Fernández de Valderrama; Alvarado Riquelme, M., **Teoría de la auditoría financiera II. Análisis de áreas y casos prácticos**, Pirámide, 2017

Memento auditoría de cuentas 2017-18, Francis-Lefebvre, 2017

Beniandrés Avendaño, E; Carreras Boada, J. & Otros, **Ejercicios y casos prácticos de auditoría de cuentas-tomo 1**, Publicatutlibro, 2019

Beniandrés Avendaño, E; Carreras Boada, J. & Otros, **Ejercicios y casos prácticos de auditoría de cuentas-tomo 2**, Publicatutlibro, 2019

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Simulación e control interno de empresas/O04G020V01911

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Outros comentarios

-Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

-As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as aprobadas pola Xunta de Centro para cada curso e poden ser consultadas na páxina web da Facultade (<https://fcetou.uvigo.es/gl/>). No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

-Auditoría é unha materia que pode ser elixida como optativa polo alumnado do PCEO ADE-Dereito en 5º curso-1º cuatrimestre.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Non é preciso ningún tipo de modificación ou adaptación xa que o deseño metodolóxico desta materia adaptase a calquera modalidade de ensinanza.

Se fose preciso, as sesións de titorización poderanse realizar por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia,) ou telefónicamente, baixo a modalidade de concertación previa.

No caso de ter que impartir a docencia en modalidade semipresencial a actividade docente para aqueles alumnos que non poidan estar presentes na aula poderá ser seguida a través do Campus Remoto en horario síncrono.

No caso de ter que impartir a docencia en modalidade totalmente non presencial a actividade docente impartirase mediante Campus Remoto en horario síncrono.

A plataforma de teledocencia Moovi usarase como apoio.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social**

Materia	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social			
Código	004G020V01902			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	González Gil, Eduardo			
Profesorado	González Gil, Eduardo			
Correo-e	egongil@gmail.com			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	Estudo das institucións principais do Dereito do Traballo e da Seguridade Social desde unha perspectiva fundamentalmente empresarial e orientada, por tanto, á formación que nesta materia debe adquirirse no Grao en Administración e Dirección de Empresas. O obxectivo da materia céntrase en dar a coñecer os aspectos básicos da relación laboral e as implicacións para a empresa en materia de Seguridade Social.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG2	CE4	CT2
	CB3	CG5	CE6	CT3
	CB4	CG8	CE7	CT4
	CB5	CG9	CE9	CT5
		CG10	CE11	
		CG11	CE13	
		CG13		
		CG14		

Contidos

Tema	
PARTE I. RELACIÓN LABORAL E EMPREGO	Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo por conta allea e á dependencia. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente.
Tema 1. Presupostos configuradores da relación laboral e contrato do traballo.	Contrato de traballo. Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información do traballador.- Período de proba.- A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia.
Tema 2. Modalidades de contrato de traballo	Contratos indefinidos. Fixo discontinuo. De apoio aos emprendedores. Mozo por microempresa ou autónomo. Novos proxectos de emprendemento xove. Contratos formativos. Contrato para a formación.- Contrato en prácticas. Contratos temporais estruturais. Obra ou servizo determinado.- Eventual.- Interinidade. Contratos temporais de fomento do emprego. Discapacitados.- De remuda. Regras xerais aplicables a todos os contratos temporais. Contrato a tempo parcial. Concepto. Forma.- Voluntariedade. Tránsito a xornada completa e viceversa.- Horas complementarias e horas extraordinarias
Tema 3. Intermediación, fomento do emprego e relacións triangulares de traballo	Intermediación. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. Fomento do emprego. Subvencións e bonificacións. Relacións triangulares de traballo. A descentralización produtiva. Contratas e subcontratas e cesión ilegal de traballadores.- Empresas de traballo temporal.- Sucesión de empresa.
Tema 4. Retribución	Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de xénero. Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial. Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.- Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pago do salario. Moura e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pago. O Fondo de Garantía Salarial. Os créditos salariais preferentes. Inembargabilidade.
Tema 5. Tempo de traballo	Regulación da xornada de traballo ordinaria. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso.- Xornadas especiais. Horas extraordinarias. Distribución do tempo de traballo e de descanso. O calendario laboral.- O horario.- Traballo nocturno e a quendas.- Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo.- Xornada e conciliación da vida familiar e laboral.
Tema 6. Prevención de riscos laborais	A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e obrigacións.- Servizos de prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades.
Tema 7. Poder de dirección e vicisitudes da relación laboral	Poder de dirección do empresario. Concepto.- A clasificación profesional. O grupo profesional. Mobilidade funcional.- Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos.- Modificación substancial das condicións de traballo. Suspensión do contrato. Concepto e efectos xerais.- Causas de suspensión.- Excedencia para coidado de fillos e para coidado de familiares.- Excedencia voluntaria

Tema 8. A extinción do contrato.	Introdución. Concepto. Causas. O recibo de liquidación. Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas validamente pactadas.- Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas atinentes ao empresario.- Por causas atinentes ao traballador Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución causal por decisión do traballador Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía. O despedimento disciplinario e a potestade disciplinaria. O despedimento por causas obxectivas. O despedimento colectivo.
PARTE II. EMPRESA E SEGURIDADE SOCIAL: OBRIGACIÓNS DE SEGURIDADE SOCIAL DO EMPLEADOR	A Seguridade Social. Antecedentes e evolución histórica.- O texto refundido da LGSS.- Ámbito subxectivo de protección.- Niveis profesional ou contributivo e asistencial ou universal.- Réxime xeral e réximes especiais.-
Tema 9. Introdución: trazos básicos do sistema de Seguridade Social	Xestión. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras. As mutuas de accidentes de traballo e enfermidades profesionais. As empresas: colaboración obrigatoria e voluntaria. Especial atención á incapacidade temporal. As melloras voluntarias. Os riscos profesionais. O accidente de traballo. A enfermidade profesional. Riscos durante o embarazo e a lactación natural. Cancro ou enfermidade grave de menor
Tema 10. Actos de encadramento, cotización, responsabilidade en orde ás prestacións e recadación	Actos de encadramento. Inscripción de empresas. Afiliación. Altas: altas reais. Altas de pleno dereito. Situacións asimiladas ao alta. Baixas.- Cotización. Bases de cotización. Tipos de cotización.- Responsabilidade en orde ás prestacións. Principio de automaticidade. Recadación de cotas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	35.5	32.5	68
Estudo de casos	17	17	34
Exame de preguntas obxectivas	3	45	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	100	CB1 CG1 CE1 CT1 CB2 CG2 CE4 CT2 CB3 CG5 CE6 CT3 CB4 CG8 CE7 CT4 CB5 CG9 CE9 CT5 CG10 CE11 CG11 CE13 CG13 CG14

Outros comentarios sobre a Avaliación

I. AVALIACIÓN FIN DE CARREIRA:

Sistema de avaliación final. O alumno terá dereito a ser avaliado na convocatoria de fin de carreira mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia.

II. AVALIACIÓN DECEMBRO/XANEIRO:

(i) Sistema de avaliación continua. Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, o alumno deberá cumprir o tres requisitos seguintes:

1. Acreditar asistencia a un 80% das clases [maxistras, grupos medianos e accións titoriais-, sen que, salvo casos excepcionais [ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, permítase xustificar a ausencia.
2. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media que resulte dos tres test que realizará ao longo do cuadrimestre. As próbas tipo test realizaranse aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre.
3. Obter no tres probas tipo test unha cualificación superior a 4. Próbalas tipo test incluírán preguntas de clase maxistral (68%), de grupo mediano (20%) e de accións titoriais (12%).

O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtivese unha cualificación superior a 4 nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa unicamente una das probas cunha cualificación inferior a 4, poderá optar por ir ao exame final con toda a materia ou examinarse na data oficialmente prevista unicamente da parte suspensa, pero, neste último caso, a cualificación final desa parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación [inferior a 4- (10%) e a obtida posteriormente (90%).

En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado a xuízo das profesoras [ex. ingreso hospitalario-, non puidese realizar algunha do tres probas na data prevista para iso, poderá examinarse desa parte na convocatoria de maio sen penalización algunha.

(ii) Sistema de avaliación final. O alumno que non desexe acollerse ao sistema de avaliación continua ou que non cumpra os requisitos esixidos para aprobar a materia, terá dereito a ser avaliado na convocatoria de decembro/xaneiro mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistras, grupos medianos e accións titoriais.

III. AVALIACIÓN XUÑO-XULLO:

Se o alumno non aproba a materia na avaliación de decembro/xaneiro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase para a convocatoria do mes de xullo, conforme a criterios similares aos previstos para a primeira avaliación, aínda que cunha ponderación maior da parte suspensa, de modo que se un alumno ten suspensa cunha cualificación inferior a 4 unha soa do tres probas, poderá examinarse da parte suspensa na data fixada para a convocatoria de xuño-xullo, pero na cualificación desa parte suspensa faráselle a media ponderada entre a primeira cualificación [inferior a 4- (20%) e a obtida na convocatoria de xuño-xullo (80%). En todo caso, o alumno poderá optar pola realización dun exame final con toda a materia da materia. O exame final consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistras, grupos medianos e accións titoriais.

A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno deberá someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas non calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o actual curso académico. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AA.VV., FERNÁNDEZ DOCAMPO, M^a.B., FERNÁNDEZ PROL, F. (Coord.), **Casos prácticos de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social**, última edición, Netbiblo,

BLASCO LAHOZ, JF., LÓPEZ GANDÍA, J., MOMPALER CARRASCO, MA., **Curso de Seguridad Social**, última edición., Tirant lo Blanch, Valencia,

AA.VV., VELASCO PORTERO, T., NÚÑEZ-CORTÉS CONTRERAS, P., (Dir.), **Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social para Titulaciones no jurídicas**, última edición, Tecnos,

AA.VV., **LEGISLACIÓN: Código/legislación de normas laborales y de seguridad social de cualquiera de las editoriales existentes en el mercado actualizadas**, última edición, Tecnos, Civitas, Aranzadi, Colex, Tirant lo Blanc.,

Bibliografía Complementaria

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Mantéñense as metodoloxías docentes (lección maxistral e estudo de casos) substituíndo as aulas física polas aulas virtuais e utilizando, tal e como se realiza coa docencia presencial, a plataforma *Faitic como *repositorio de documentación

Para a atención das *tutorías, utilizaranse medios non presenciais -fundamentalmente, os despachos virtuais dos profesores da *Uvigo e, correos electrónicos, foros e outros medios *telemáticos-.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Mantéñense como probas de avaliación a proba obxectiva tipo test. Mantense a *ponderación de cada proba, tanto si realízanse en modalidade presencial como non presencial a través da plataforma *faitic

A asistencia ás clases presenciais substituirase pola asistencia e participación en clase a través do Campus Remoto ou con exercicios , casos prácticos entrega de temas e outra documentación a través da plataforma *faitic

Para a avaliación si non resulta posible a avaliación presencial, as probas obxectivas de preguntas tipo test realizaranse mediante un cuestionario das mesmas características na plataforma de *teledocencia

---

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira para a empresa**

Materia	Lingua estranxeira para a empresa			
Código	O04G020V01903			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Figueroa Revilla, Beatríz Olga			
Profesorado	Figueroa Revilla, Beatríz Olga			
Correo-e	revilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é introducir ao alumno na comunicación empresarial en inglés. Para iso traballaranse distintos contextos do mundo da empresa que proporcionarán o input léxico do curso, así como unha serie de funcións comunicativas que permitirán ao alumno desenvolverse basicamente no seu contexto profesional, tanto de forma oral como escrita.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
CG7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade de análise e síntese	CB3 CG1
Pensamento crítico e autocrítico	CG2
Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	CB4 CG5 CG7 CG8
Habilidades de comunicación oral e escrita	CG5 CG7

Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	CG6
Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira	CG7
Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	CG8
Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	CG9
Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	CB5
Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	CB1 CB2
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	CT1
Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	CT2
Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	CT3
Compromiso ético no traballo	CT4
Motivación pola calidade e mellora continua	CT5

Contidos

Tema	
Module 1: Jobs and Companies	Lexical Input: Company Structure, types of companies, positions, departments and activities in a company. Communication: face to face communication, greeting, introducing, small talk
Module 2: Retailing	Lexical Input: retailing, e-retailing, product description Communication: communication over the phone
Module 3: Finance	Lexical Input: banking, stock exchange Communication: describing facts and figures, trends and market movements
Module 4: Marketing	Lexical Input: marketing, e-marketing, advertising, brands Communication: correspondence, email and letter writing, applying for a job: letters of application, CV writing

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	8	10	18
Prácticas de laboratorio	28	10	38
Lección maxistral	10	5	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	15	17
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11
Traballo	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas etc.).
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Para aprender unha lingua estranxeira é necesario que o profesor faga un seguimento dos alumnos para poder corrir os erros e asegurarse do progreso adecuado do proceso de aprendizaxe. Isto realízase durante o traballo realizado na prácticas de laboratorio e na aula, así como a través das correccións do traballo escrito elaborado fóra do aula.
Prácticas de laboratorio	Para aprender unha lingua estranxeira é necesario que o profesor faga un seguimento dos alumnos para poder corrir os erros e asegurarse do progreso adecuado do proceso de aprendizaxe. Isto realízase durante o traballo realizado na prácticas de laboratorio e na aula, así como a través das correccións do traballo escrito elaborado fóra do aula.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas e/ou exercicios	probos escritos e orais para resolver exercicios relacionados cos contidos do curso, tanto gramatical como léxicos, coa finalidade de demostrar as 4 destrezas comunicativas en inglés.	50		CG1 CT1 CG2 CT4 CG5 CT5 CG6 CG7 CG8
Exame de preguntas obxectivas	probos escritos para comprobar a comprensión de textos e o avance da adquisición de léxico e conceptos gramaticales.	20	CB1 CB2 CB3	CG5 CT5 CG6 CG7 CG8
Traballo	elaboración e presentación de pequenos traballos e proxectos en inglés relacionados cos contidos do curso	30	CB3 CB4 CB5	CG1 CT1 CG2 CT2 CG5 CT3 CG6 CT4 CG7 CT5 CG8 CG9 CG14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que non poidan asistir a clase deberán poñerse en contacto coa profesora ó principio do curso para pactar con ela un plan de trabalo. Terán a posibilidade de presentarse a un examen final escrito e oral no que se evaluarán os resultados do aprendizaxe.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2021-2022. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

CLARK, S., **In Company. Intermediate**, MacMillan, 2003

HOLLET, V., **Business Opportunities**, Oxford University Press, 2002

JONES-MACZIOLA, S. & WHITE, G., **Further Ahead**, Cambridge University Press, 2002

TULLIS, G. & TRAPPE, T., **Insights into Business**, Longman, 2000

SWEENEY, S., **Communicating in Business**, Cambridge University Press, 2005

DUCKWORTH, M., **Business Grammar and Practice**, Oxford University Press, 2009

KOESTER, A. et al., **Business Advantage Intermediate**, Cambridge University Press, 2012

LÓPEZ, S. & WATT, D., ed, **Diccionario Oxford business español-inglés, inglés-español = The Oxford Business Spanish dictionary Spanish-English, English-Spanish**, Oxford University Press, 2002

ALCARZ VARÓ, E. & HUGHES B., **Diccionario de Términos Económicos, Financieros y Comerciales, Inglés - Español, Spanish - English**, Ariel, 2005

LOZANO IRUESTE, J.M., **Diccionario Bilingüe de Economía y Empresa, Inglés - Español, Español - Inglés**, Pirámide, 2000

SILVA, T. et al., **Diccionario cuatrilingüe de marketing y publicidad**, Abecedario, 2009

ROSENBERG, M., **Business Advantage. Personal Study Book**, Cambridge University Press, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

Compre ter estudiado as materias de inglés no bacherelato

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen

atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

Metodoloxías docentes que se manteñen:

As metodoloxías docentes serán as mesmas nos tres escenarios, dado que foron deseñadas para facilitar unha transferencia fluída desde un escenario 100% presencial a outro 100% en remoto. En calquera caso, a única diferenza atinxe ao espazo no

Páxina 7 de 7 que se desenvolverá a actividade.

No posible escenario de ensinanza mixta ou semipresencial, as metodoloxías levaríanse a cabo de modo semipresencial e virtual. Por outra banda, no escenario de ensinanza a distancia, as metodoloxías previstas adaptaríanse a una modalidade de execución virtual.

Metodoloxías docentes que se modifican: Non se modifica a dinámica propia de ningunha metodoloxía docente, excepto, como se di no apartado anterior, a súa modalidade de execución, presencial e virtual (no caso dun escenario mixto); e exclusivamente virtual (no caso dun escenario a distancia).

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

No potencial escenario de docencia semipresencial, as sesións de titorización poderán realizarse presencialmente e/ou no espazo virtual, baixo a modalidade de concertación previa e no horario que se estableza. No caso dun escenario docente a distancia, a titorización realizarase unicamente polos medios telemáticos mencionados.

Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir: Non hai modificacións nos contidos a impartir.

Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe:

A bibliografía adicional será proporcionada ao longo do desenvolvemento da materia.

Outras modificacións: Ferramentas para a docencia virtual. No escenario de docencia semipresencial, ademais da docencia presencial nas aulas, a actividade docente virtual impartirase mediante Campus Integra e preverase o uso da plataforma de tele docencia Fatic como reforzo, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.

No escenario de docencia a distancia, a actividade docente realizarase exclusivamente de modo virtual.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non hai cambios nin nos instrumentos nin nos criterios de avaliación establecidos na guía docente ordinaria.

Probas pendentes que se manteñen:

Todas as probas propostas na guía docente para as vindeiras convocatorias mantéñense en calquera das tres modalidades de ensinanza previstas: presencial, mixta e a distancia, para o curso 2021-22

Os criterios de avaliación, así como a súa ponderación sobre a nota final, mantéñense, tanto para o alumnado asistente, coma para o non asistente. Os procedementos ou tipoloxía de probas de avaliación tampouco se modifican no seu contido, pero si no seu modo de execución, no caso dos dous potenciais escenarios docentes extraordinarios previstos. Así, no caso de estar nunha situación de ensinanza mixta ou semipresencial, as probas de avaliación poderán ser organizadas de modo presencial, dependendo das instalacións e medios dispoñibles. Se non fose posible facelas presencialmente, combinaríase a modalidade presencial coa virtual ou realizaríanse exclusivamente de forma virtual. Se a situación é de ensinanza a distancia, todas as probas de avaliación realizaríanse de modo virtual.

Probas que se modifican: Para o curso 2021-22: non hai modificacións nas probas de avaliación, agás no referido á modalidade de avaliación: presencial ou virtual, dependendo do escenario sanitario no que se leve a cabo a docencia.

Novas probas: Non se prevén novas probas de avaliación.

Información adicional: Non hai

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa II				
Materia	Réxime fiscal da empresa II			
Código	004G020V01904			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Lago Peñas, Santiago Rodríguez Méndez, Miguel Enrique Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	RFEII é unha materia que analiza a xestión e liquidación de impostos autonómicos e locais e a xestión e liquidación do Imposto sobre o Valor Engadido.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe		Competencias
Entender os efectos da tributación autonómica, local e estatal (IVE)	CB2	CG1 CE4 CG10 CE8
Entender os efectos da tributación sobre as herdanzas e doazóns, as transmisións patrimoniais, actos xurídicos documentados, feitos imponibles de natureza local e consumo (IVE)	CB2	CG1 CT1 CG13
Potenciar a capacidade de traballar en equipo buscando atopar as mellores solucións tributarias		CG9 CT1 CG13
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso		CG1 CE8 CG5 CG10

Contidos

Tema	
Parte I: Os tributos no sistema fiscal español	Cuestións básicas. Normativa reguladora. Os sistemas de financiamento autonómico. Principios e criterios para a coordinación da autonomía financeira. Un repaso ás principais figuras impositivas. Os impostos do sistema fiscal español. O esquema liquidatorio dos impostos.
Tema 1: A organización territorial do sistema fiscal español	Administracións que nos esixen os impostos. Os recursos do réxime común. Os recursos do réxime foral. Os recursos do réxime especial por situación xeográfica

Parte II: Tributos autonómicos e locais
Tema 2: O Impuesto sobre Sucesións e Doazóns

Ámbito de aplicación. Feito Imponible. Relación do Imposto de Sucesións con outros impostos. Suxeito pasivo. Base Imponible. Base Liquidables. Tarifa e débeda tributaria. Liquidación do Imposto sobre Sucesións e Doazóns

Tema 3: O imposto sobre transmisións patrimoniais e actos xurídicos documentados

Conceptos básicos. As transmisións patrimoniales onerosas, as operacións societarias e actos xurídicos documentados. As transmisións patrimoniales onerosas: Feito Imponible, No suxección. Sujeito pasivo. Base Imponible. Regras especiais. Cota Tributaria. Operacións societarias: Operacións suxeitas. Base Imponible. Actos xurídicos documentados: Conceptos básicos. Documentos notariales, mercantiles e administrativos. Normas comúns: Exenciones e comprobacións dos valores.

Tema 4: Os tributos locais

Cuestións básicas. Recusos tributarios das entidades locais. As taxas. Os prezos públicos. As contribucións especiais. O Imposto sobre Construcións, Instalacións e Obras. O Imposto sobre o Incremento de Valor dos Terreos de Natureza Urbana. O Imposto sobre Bens Inmuebles. O Imposto sobre Actividades Económicas. O Imposto sobre Vehículos de Tracción Mecánica..

Parte III: El Imposto sobre o Valor Engadido
Tema 5: Descrición xeral do IVE

Normativa básica de aplicación. Natureza e características. O Obxecto do imposto: O consumo. A armonización fiscal na UE. O principio da tributación no destino. Estrutura: Descrición da mecánica de liquidación do imposto. Ámbito de aplicación.

Tema 6: Feito Imponible. Suxeito pasivo e deveso do IVA

Operacións sometidas ao IVE. Operacións interiores, adquisicións intracomunitarias e importacións. Feito Imponible en operacións interiores: Entrega de bens e servizos por empresarios e profesionais. Supostos non suxeitos. Feito Imponible en adquisicións intracomunitarias. Feito Imponible en importacións de bens e operacións asimiladas. Exenciones. Lugar da realización do feito imponible. Sujeito pasivo. Deveso do IVE.

Tema 7:
Base Imponible. Tipos, deducións e devolucións. Réximes especiais

Cuantificacións da base imponible. Base Imponible: Regras especiais. Tipos impositivos. Deducións. Regra da prorratea. Devolucións. Réximes especiais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	0	0.5
Lección maxistral	22	22	44
Estudo de casos	17.5	17	34.5
Prácticas con apoio das TIC	5	5	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	31	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións máis relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Estudo de casos	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aulas-seminario.
Prácticas con apoio das TIC	As sesións prácticas en aula informática faránse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Tema.
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada semana, despois da sesión maxistral, abrirase un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Tema, relativo aos contidos desenvolvidos na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades que posibilitan o seguimento e avaliación do alumnado, que deberá responder nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Farase un seguimento individualizado dos resultados acadados e das dúbidas surxidas nos estudos de caso. A resolución de dúbidas realizarase preferentemente na modalidade presencial. De concurrir circunstancias extraordinarias as sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos no Despacho Virtual baixo a modalidade de concertación previa. De selo caso, estas titorías tamén poderán ser colectivas sobre temas específicos.
Prácticas con apoio das TIC	Os/ as alumnos/as resolverán de xeito individualizado casos prácticos nas aulas de informática empregando ferramentas informáticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Estudo de casos	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren cualquera tipo de dúbida referente á materia.	10	CB2	CG1 CG9	CE8 CT1
Resolución de problemas de forma autónoma	Este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 2 puntos.	20	CB2	CG10 CG13	CE8
Exame de preguntas de desenvolvemento	Ao remate das sesións presenciais, proporase un caso que o alumno deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa aos temas 1-4 puntuarase cun máximo de 3 puntos e a relativa aos temas 5-7 cun máximo de 4 puntos	70	CB2	CG10 CG13	CE8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria:

Nesta asignatura realizarase unha avaliación continua do traballo realizado polo alumno. Para supera-la asignatura por avaliación continua deben cumprirse dúas condicións :

1. Acadar alomenos un 25% da nota nas tres probas realizadas (test, proba ISD, ITPeAXD e II.LL. proba IVE).
2. Obter alomenos 5 puntos na suma das dúas metodoloxías de avaliación propostas (probas test e probas ISD, ITPeAXD, II.LL. e IVE).

A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas suporá que o alumno deixa de ser avaliado en avaliación continua. Tamén deixará de ser avaliado se non acada alomenos un 25% da nota nas tres probas realizadas (test, proba ISD, ITPeAXD, II.LL., proba IVE). A nota final por avaliación continua será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento. Aqueles alumnos que non teñan superado a materia por avaliación continua ou non queiran optar por esta vía, terán a opción de presentarse a un examen final. Este examen valerá o 100% da nota, e a calificación obtida substituirá á obtida en avaliación continua. En caso de non presentarse, a nota será a obtida en avaliación continua.

Convocatoria extraordinaria:

A convocatoria extraordinaria consistirá nun examen final. Este examen valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2021-2022. No caso de conflito ou disparidad entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BOE, **Normativa do IVE,**

BOE, **Normativa do ITPeAXD,**

BOE, **Normativa do ISD,**

BOE, **Normativa de IILL,**

Moreno, M.C.e Paredes, **Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios Resueltos.**, Civitas, Última edición

Bibliografía Complementaria

Poveda Blanco, F.J, **Sistema fiscal: Esquemas y Supuestos Prácticos**, Deusto, Última edición

Pérez, J. , Sánchez, J. e Quintas, J., **Lecciones de Régimen Fiscal de la Empresa**, CEF, Última edición

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

En caso de circunstancias excepcionais pola impartición das materias en modalidade non presencial a actividade docente impartirase mediante Campus Remoto utilizando a plataforma de teledocencia Faitic como reforzo e sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.

As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC, Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.

O sistema de avaliación será a través de Campus Remoto e Faitic-Moovi, coa debida adaptación a estas plataformas

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía do traballo				
Materia	Socioloxía do traballo			
Código	004G020V01905			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Lage Picos, Jesús Adolfo			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://http://webdpx11.webs.uvigo.es/			
Descrición	Estudo das relacións sociais responsables da produción de bens e servizos, dende unha perspectiva socio-histórica, teórica, e analítica			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Comprender a importancia da necesidade do traballo en equipo favorecendo as exposicións escritas e orais dos alumnos.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9	CT3 CT4 CT5
Identificar os problemas no ámbito laboral da sociedade moderna co obxectivo de lograr unha transformación e unha mellora social.	CG1 CG2 CG5 CG8	CT3 CT5
Potenciar a análise e o traballo crítico mediante o coñecemento das distintas teorías sociolóxicas que leven a unha mellora e a un compromiso ético coa sociedade.	CG2	CT3 CT4 CT5
Determinar a importancia da socioloxía como unha ferramenta fundamental para o desenvolvemento da sociedade.	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9	CT3 CT4 CT5

Contidos	
Tema	
Tema 1: Introducción á socioloxía do traballo.	- Conceptualización sociolóxica sobre o traballo humano. - Achegas dos clásicos.
Tema 2: Crise do artesanado e a fábrica capitalista.	- Teoría do valor-traballo.
Tema 3: Taylorismo, fordismo e keynesianismo.	- Producción en masa e consumo de masas. - Relación salarial e Estado do benestar.

Tema 4: Crise do fordismo, neoliberalismo e posfordismo.	<ul style="list-style-type: none"> - Especialización flexible e toyotismo. - Fragmentación e segmentación da produción e do consumo. - Globalización capitalista, terciarización, redución do Estado do benestar, sociedade rede e do risco. - Novas formas de organización do traballo.
Tema 5: Mercado de traballo e teoría da segmentación.	<ul style="list-style-type: none"> - Flexibilidade e desregulación, polarización e dualización, precariedade e exclusión. - O precariado.
Tema 6: Mercado de traballo, xénero e inmigración.	<ul style="list-style-type: none"> - Desigualdade, discriminación e segregación (horizontal e vertical). - Traballo doméstico e de coidados e "dobre presenza". - Empregos formais e informais. - Etnificación, precariedade e explotación laboral.
Tema 7: Tendencias recentes e debates sobre o futuro do traballo humano.	<ul style="list-style-type: none"> - Envellecemento, robotización, teletraballo, traballadores cosmopolitas da globalización capitalista. - Empregos dignos e decentes versus empregos atípicos, precarios e informais. - Crise ecolóxica e emprego verde, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	0	15
Lección maxistral	28	0	28
Traballo	5	40	45
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	60	62

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Resolución de exercicios individualmete ou en grupo baixo a supervisión da profesora.
	Tamén se titorizará o traballo cun seguimento dos pasos.
Lección maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resposta ás dúbidas xurdidas na exposición de conceptos e teorías da materia. Participación e debate.
Resolución de problemas	Atención á resolución de cuestións e dúbidas suscitados polos exercicios propostos pola docente
Probas	Descrición
Traballo	Atención ás preguntas e dúbidas que supón a elaboración do traballo individual, ou de grupo, que determine a docente. Seguimento e titorización dos traballos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Traballo	Elaboración dun traballo sobre os contidos da materia; o/a docente responsable supervisará a elección do tema, e o informe realizarase de maneira individual ou mediante un equipo de dous alumnos/as.	50	CG1	CT3
			CG2	CT4
			CG5	CT5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba de avaliación das competencias adquiridas que combinará preguntas tipo test, sobre conceptos concretos, cunha pregunta de desenvolvemento sobre un tema da materia.	50	CG1	CT3
			CG2	CT4
			CG5	CT5
			CG8	
			CG9	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non acudan ás clases da materia ten dereito a exame nas datas das convocatorias oficiais; o exame suporá o 100% da cualificación.

Para a segunda convocatoria, gardarase a cualificación do traballo.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación, aprobada pola Xunta de Centro para o curso 2021-2022.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Köhler, H.-D. y Martín, A., **Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales**, Delta, Publicaciones Universitarias, 2010

Santos, J.A., **Sociología del Trabajo**, Tirant lo Blanch, 1995

Bibliografía Complementaria

Aglietta, A. ... [et al.], **Rupturas de un sistema económico.**, Blume, 1981

Aglietta, M., **Regulación y crisis del capitalismo.**, Siglo XXI, 1979

Beck, U., **La sociedad del riesgo: hacia una nueva modernidad.**, Paidós, 2006

Beck, U., **Un nuevo mundo feliz: la precariedad del trabajo en la era de la globalización.**, Paidós, 2000

Borderías, C.; Carrasco, C.; Alemany, C. (comp.), **Las Mujeres y el trabajo : rupturas conceptuales**, Icaria, 1994

Braverman, H., **Trabajo y capital monopolista. La degradación del trabajo en el siglo XX.**, Ed. Nuestro Tiempo,

Bauman, Z., **La globalización: consecuencias humanas.**, Fondo de Cultura Económica, 1999

Castel, R., **La metamorfosis de la cuestión social: una crónica del salariado**, 1ª, Paidós, 2004

Castells, M., **La sociedad red.**, Alianza Editorial, 2000

Castillo, J.J., **La soledad del trabajador globalizado. Memoria, presente y futuro.**, Los libros de La Catarata, 2010

Castillo, Juan José, **¿De qué postfordismo me hablas? Más sobre reorganización productiva y organización del trabajo**, n. 21, pp. 49-78, Sociología del Trabajo, primavera de 1994

Coriat, B., **El taller y el cronómetro. Ensayo sobre el taylorismo, el fordismo y la producción en masa.**, Siglo XXI, 1982

Durán, Mª.A., **Las cuentas del cuidado**, Vol. 20, Nº 58, pp. 57-89, Revista española de control externo, 2018

Durán, Mª.A., **El trabajo no remunerado en la economía global.**, Fundación BBVA, 2012

Frayne, D., **El rechazo del trabajo. Teoría y práctica de la resistencia al trabajo.**, Akal, 2017

Gorz, A., **Crítica de la división del trabajo.**, Laia, 1977

Harvey, D., **Guía de El Capital de Marx. Libro primero.**, Akal, 2014

Hidalgo, M., **El empleo del futuro. Un análisis del impacto de las nuevas tecnologías en el mercado laboral.**, Akal, 2018

Lipietz, A., **El posfordismo y sus espacios. Las relaciones capital-trabajo en el mundo.**, Piette del Conicet, 1994

Migueluez, F. y Prieto, C. (dir.), **Las relaciones de empleo en España.**, Siglo XXI, 1999

Offe, C., **La sociedad del trabajo.**, Alianza Univ., 1992

Piore, M. y Sabel, C., **La segunda ruptura industrial.**, Alianza Univ., 1990

Rifkin, J., **El fin del trabajo.**, Paidós, 1996

Santos A.; Muñoz D.; Poveda M., **Trabajo y Empleo: Tendencias Sociales Recientes**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018

Sennett, R., **La corrosión del carácter. Las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo.**, Anagrama, 2000

Standing, G., **El precariado. Una nueva clase social.**, Ediciones de Pasado y Presente SL., 2013

Taylor, F.W., **Management científico.**, Oikos-Tau, 1970

Womack, J., Jones, D.T. y Roos, D., **La máquina que cambió el mundo.**, Profit Editorial, 2017

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Non se contemplan modificacións nas metodoloxías docentes coa única salvedade e que os contidos teóricos poderán ser impartidos de xeito non presencial.

Os mecanismos non presenciais de atención ao alumnado (titorías) serán o despacho virtual do campus remoto no horario indicado e o correo electrónico.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non se contemplan modificacións nos sistemas de avaliación máis aló da posibilidade de que algunha das probas de avaliación teñan que realizarse de xeito non presencial.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión da innovación**

Materia	Xestión da innovación			
Código	004G020V01906			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	<p>As empresas desenvolven as súas actividades nunha contorna globalizada e, xa que logo, dinámica e complexa, que está en constante evolución e pola que flúen grandes cantidades de información. Para poder sobrevivir e progresar nesta contorna altamente competitiva, a innovación convértese nun elemento chave para a organización, independentemente da súa dimensión e do sector no que opere. A innovación non ten por que referirse, necesariamente, a grandes proxectos e logros, senón que pequenas modificacións en produtos, servizos, procesos ou organizativas ou comerciais poden representar unha importante vantaxe competitiva para a empresa. En calquera caso, resulta de vital importancia, sobre todo no caso das pequenas e medianas empresas, instaurar o espírito innovador na cultura da organización, de tal xeito que todos os axentes que a integran sexan conscientes de que se pode incrementar o seu potencial de innovación se se dedican suficientes recursos e capacidade directiva a xestionar un proceso ao que se ten que conferir natureza estratéxica.</p> <p>Esta materia ten como obxectivo que o alumnado adquira os coñecementos, técnicas e destrezas necesarias para realizar unha correcta xestión empresarial da innovación, na que se consideren os procesos de innovación como procesos estratéxicos, así como para unha adecuada interacción e aproveitamento de sinerxías cos diferentes axentes do sistema de I+D+i e con outras organizacións.</p> <p>Con esta materia preténdese capacitar ao alumnado para levar a cabo actividades relacionadas coa xestión da innovación e a tecnoloxía en calquera tipo de organización.</p>			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Identificar e valorar o proceso de xestión da innovación nunha empresa.	CG1 CG5 CG9 CG10	CE16	CT2
Identificar e valorar os elementos dun sistema de innovación.	CG1 CG9	CE5 CE16	
Situar no proceso empresarial as distintas ferramentas e métodos útiles para a xestión da innovación.		CE12	CT5
Identificar os problemas de xestión da innovación que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución.	CG1 CG10	CE12	
Identificar diferentes tipos de innovacións e diferentes tipos de tecnoloxías susceptibles de ser aplicadas e empregadas polas organizacións.		CE5	

Contidos	
Tema	
TEMA 1. A INNOVACIÓN. CONCEPTUALIZACIÓN E MEDICIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto de innovación 2. Investigación, Desenvolvemento e Innovación 3. Invención, innovación e difusión 4. Retraso desde a invención á innovación 5. Retraso desde a innovación á difusión 6. A importancia da innovación na economía 7. Medición da innovación
TEMA 2. A INNOVACIÓN. TIPOS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Innovacións segundo grao de novidade 2. Innovacións segundo natureza ou obxecto 3. Innovacións segundo efectos tecnoloxía/mercado 4. Innovacións segundo modelo de negocio
TEMA 3. A TECNOLOXÍA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definición de tecnoloxía 2. O ciclo de vida da tecnoloxía 3. Tipoloxías de tecnoloxías 5. A necesidade de xestionar os recursos tecnolóxicos
TEMA 4. O PROCESO DE INNOVACIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orixe do proceso de innovación 2. Principais modelos <ul style="list-style-type: none"> - Modelo linear - Modelo de Kline-Rosenberg - Modelo de innovación aberta
TEMA 5. ENFOQUES E ESTRATEXIAS DE INNOVACIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estratexias segundo modo de desenvolvemento de competencias 2. Estratexias segundo oportunidade competitiva
TEMA 6. PROTECCIÓN DAS INNOVACIÓNS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Segredo empresarial 2. Know-how 3. Propiedade intelectual 4. Propiedade industrial <ul style="list-style-type: none"> - Patentes - Modelos de utilidade - Deseños industriais - Signos distintivos
TEMA 7. METODOS E FERRAMENTAS PARA A XESTIÓN DA INNOVACIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creatividade 2. Xestión de proxectos 3. Vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva 4. Xestión do coñecemento 5. Auditoría tecnolóxica
TEMA 8. OS SISTEMAS DE INNOVACIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os sistemas de innovación e os seus axentes. 2. Políticas públicas de apoio á innovación.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	23	36	59
Resolución de problemas	27	27	54
Traballo tutelado	0	35	35
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Introduciranse os contidos fundamentais da materia mediante clase maxistral, apoiada con transparencias, vídeos e outros medios.
Resolución de problemas	<ul style="list-style-type: none"> - Formularanse cuestións de razoamento e debate, a fin de fomentar a participación do alumnado na aula e o seguimento da información da actualidade empresarial no ámbito da innovación. - Analizaranse casos prácticos relacionados co temario que, ademais de axudar á súa comprensión, permitan mellorar a capacidade de expresión, análise e reflexión sobre a realidade da innovación dentro da empresa. - Proporanse lecturas complementarias para ilustrar e ampliar os temas tratados en clase. Pedirase ao alumnado a realización de pequenos traballos de síntese e crítica de ditas lecturas, para favorecer as súas capacidades analítica e crítica, de expresión escrita e de estruturación e síntese da información.
Traballo tutelado	O alumnado elaborará un traballo sobre unha empresa innovadora, titorizado pola profesora. Alén de procurar a aplicación dos conceptos tratados en aulas a unha concreta empresa, con este traballo procurase a mellora das capacidades de expresión escrita e busca e manexo da información.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudiantado.
Traballo tutelado	O traballo de curso que debe realizar o alumnado consta de varios entregábeis, un por cada tema. Tras cada entrega, a docente corraxirá o contido do documento e achegará propostas de melloras e correccións para o seu desenvolvemento. O alumnado deberá ter en conta estas suxestións para as sucesivas entregas do traballo.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Resolución de problemas	Avaliación continua ao longo das sesións presenciais do curso. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesorado, sobre a materia. Avaliarase a participación do alumnado e a comprensión da materia.	40	CG1 CG9 CG10	CE12 CE16	CT2
Traballo tutelado	Avaliación do traballo de curso. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 na cualificación deste traballo.	30	CG5 CG9 CG10	CE16	CT2 CT5
Exame de preguntas obxectivas	Exame a celebrar a final de curso, na data oficial establecida polo centro. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 nesta proba.	30		CE5 CE12	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

- **Primeira oportunidade (xaneiro):**

- **Alternativa a)**

- Avaliación continua segundo os criterios de avaliación arriba expostos. Enténdese que os estudantes que teñan algunha cualificación nalgunha das actividades obxecto de avaliación seguen a avaliación continua e optan, por tanto, por este sistema de avaliación.

- **Alternativa b)**

- Só para os estudantes que non teñan seguido a avaliación continua. Exame global dos contidos da materia. A cualificación do exame será o 100% da nota final.

- **Segunda oportunidade (xuño-xullo):**

- **Alternativa a)**

- Para os estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado o exame e/ou o traballo de curso. Poderán recuperar exame e/ou traballo suspendidos, na data oficial de xuño-xullo establecida para a avaliación da materia.
    - O alumnado que se atope nesta situación tería unha cualificación de suspenso na primeira oportunidade (xaneiro). A nota numérica que lle aparecería en actas na primeira oportunidade (xaneiro) sería a correspondente á media ponderada das diferentes probas de avaliación, e en caso de que a media dese aprobado, apareceríalle unha cualificación de 4,9.

- **Alternativa b)**

- Só para os estudantes que non teñan seguido a avaliación continua. Exame global dos contidos da materia en xuño-xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Estrutura dos exames do 100% (Alternativas b):

- Unha primeira parte de cuestións relativas a conceptos básicos da materia. Será necesario obter unha nota mínima (7 sobre 10) nesta parte da proba para poder realizar a seguinte parte.
- Unha segunda parte consistente en cuestións de relacionamento, casos prácticos, exercicios, preguntas tipo tema, etc.

A nota numérica que aparecería en actas para o alumnado que se avalíe conforme a este sistema (alternativa b) e non acadase a nota mínima esixida na primeira parte do exame (cuestións relativas a conceptos básicos da materia), sería a nota obtida nesa proba, cando esta fose inferior a 4,9. En caso de esa nota fose igual ou superior a 4,9, apareceríalle unha cualificación de 4,9.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2021-2022.

No caso de conflito ou disparidade entre datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Observación importante:

Calquera evidencia de probas ou traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso na materia na convocatoria na que se detecte a copia ou plaxio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Sánchez, Esteban, **Estrategia de innovación**, Paraninfo, 2005

Hidalgo Nuchera, Antonio; León Serrano, Gonzalo; Pavón Morote, Julian, **La gestión de la innovación y la tecnología en las organizaciones**, Pirámide, 2008

Tidd, Joe; Bessant, John, **Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change**, John Wiley & Sons Inc, 2013

Davila, Tony; Epstein, Marc J.; Shelton, Robert, **Making Innovation Work. How to Manage It, Measure It, and Profit from It**, Pearson Education, 2013

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podécese requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do curso e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Esta guía contempla modificacións para os seguintes escenarios:

MODALIDADE MIXTA

As clases serán impartidas presencialmente e de forma on-line, a través de Campus Remoto e a plataforma Moovi, seguindo as directrices establecidas pola UVigo.

A metodoloxía e criterios de avaliación serán os recollidos nesta guía.

MODALIDADE NON PRESENCIAL

En caso de que non poda haber docencia presencial, realizaranse de modo on-line tanto as clases teóricas como as prácticas, a través de Campus Remoto e da plataforma Moovi, seguindo as directrices establecidas pola UVigo. Respetaranse a metodoloxía e avaliación recollidas nesta guía.

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A atención ao alumnado realizarase a través de comunicacións por e-mail e por videoconferencia (campus remoto da UVigo). Para a realización de videoconferencias será necesario acordar previamente a cita entre docente e alumno/a.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creación e viabilidade de empresas**

Materia	Creación e viabilidade de empresas			
Código	O04G020V01907			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Lampón Caride, Jesús Fernando			
Profesorado	Lampón Caride, Jesús Fernando Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	jesus.lampon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Proceso de creación de empresas. Emprendedor e idea de negocio. Creatividade e innovación aplicadas á idea de negocio. Plan de empresa. Acceso á condición de empresarios. Trámites e implicacións prácticas			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Comprender e interpretar coñecementos acerca dos fundamentos da xestión da empresa:	CB1	CG1	CE1	CT3
problemas económicos internos e interrelacións entre os distintos subsistemas.	CB2	CG2	CE5	CT5
	CB3	CG3	CE6	
	CB5	CG5	CE7	
		CG10	CE8	
		CG11	CE11	
		CG13	CE13	
			CE15	

Contidos

Tema

BLOQUE 1 : FUNDAMENTOS

BLOQUE 1: FUNDAMENTOS

Tema 1: A idea de crear unha empresa

Tema 2: O empresario como factor de creación de empresas

Tema 3: A figura do emprendedor

Tema 4: A viabilidade da empresa

BLOQUE II: O PLAN DE EMPRESA NA PRACTICA

Introdución.
Definición do proxecto de negocio.
A equipa promotor.
Análise e diagnóstico da situación.
O Plan de Marketing.
O Plan Operativo.
O Plan de Recursos Humanos.
O Plan Económico - Financiero.
Análise de viabilidade del negocio.
O Plan Xurídico formal.
O Plan de Innovación
Memoria executiva do Plan de empresa.
O Plan de implantación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	25	18	43
Presentación	10	14.5	24.5
Lección maxistral	17.5	0	17.5
Traballo	20	45	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. Utilízase como complemento da lección maxistral.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Traballo	Seguimento individualizado dos traballos realizados polos alumnos

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Inclúe a presentación de exercizos e traballos	30 CB1 CG1 CE1 CT3 CB2 CG2 CE5 CT5 CB3 CG3 CE6 CB5 CG5 CE7 CG10 CE8 CG11 CE11 CG13 CE13 CE15

Traballo	Inclúe a realización por parte do alumnado dun Plan de Empresa, a proposta da profesora, sobre unha empresa de nova creación.	70	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG2 CG3 CG5	CE1 CE5 CE6 CE7	CT3
				CG10 CG11 CG13	CE8 CE11 CE13 CE15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2021-22. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

Avaliación: Realizaranse probas nas que se demostre a adquisición de competencias da materia.

O conxunto de probas especificado arriba constitúe o sistema de avaliación continua. Para superar a avaliación continua será obrigatorio a realización dos traballos tutelados e de todas as probas citadas anteriormente.

Para aqueles alumnos que non sigan a avaliación continua o sistema de avaliación será unha proba global de toda a materia que valerá o 100% da nota.

Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso en todas as convocatorias do curso académico correspondiente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

AMARU MAXIMIANO, ANTONIO, **ADMINISTRACIÓN PARA EMPRENDEDORES: FUNDAMENTOS PARA LA CREACIÓN Y GESTIÓN DE NUEVOS NEGOCIOS**, 2008,

JIMÉNEZ, JOSE ANTONIO, **DIRECCIÓN ESTRATÉGICA Y VIABILIDAD DE EMPRESAS**, 2008,

MEYER, PEDRO, **25 CASOS DE ÉXITO EN EL MUNDO EMPRESARIAL**, 2009,

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

- Traballo

* Metodoloxías docentes que se modifican

- Lección maxistral (explicarase a realización e seguimento do traballo mediante Campus Remoto e uso da plataforma de teledocencia Faitic)

- Presentación (a través da entrega vía plataforma Faitic)

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC, ...) baixo a modalidade de concertación previa

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Non

* Outras modificacións

Non

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Manterase a cualificación e peso das probas xa realizadas

* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Traballo

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Ningunha

* Novas probas

Ningunha

* Información adicional

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño de sistemas de control orzamentario**

Materia	Diseño de sistemas de control orzamentario			
Código	O04G020V01908			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OP	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	González Sánchez, María Beatriz			
Correo-e	bgonzale@uvigo.es			
Web	http://http://bgonzale.webs2.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten por obxectivo capacitar ao alumno na aplicación dos principios e técnicas de elaboración de orzamentos, así como as de control orzamentario.			

Competencias

Código			
CG1	Capacidade de análise e síntese		
CG2	Pensamento crítico e autocrítico		
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial		
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado		
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa		
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións		
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
(*)Capacitar al alumno en la elaboración de informes a partir de la información obtenida de los presupuestos	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG10 CG13 CG14	CE1 CE5	CT1
(*)Preparar al alumno en la determinación de desviaciones, así como en el análisis crítico de la información derivada de su cálculo.	CG9 CG10	CE6 CE10	CT1
(*) Fomentar en el alumno el razonamiento con criterios económicos	CG1 CG4 CG5 CG9 CG14	CE5 CE6 CE10 CE14	CT1

Contidos

Tema	
Tema 1 Principios de presupuestación	-

Tema 2 El presupuesto global de la empres	-
Tema 3 El presupuesto de ventas	-
Tema 4 El presupuesto de producción	-
Tema 5 El presupuesto de aprovisionamiento o compras	-
Tema 6 El presupuesto de personal	-
Tema 7 El Presupuesto de gastos de Distribución y Ventas	-
Tema 8 El Presupuesto de gastos Financieros y de-Administración	-
Tema 9 Los documentos presupuestario de síntesis	-
Tema 10 El control presupuestario: Análisis de las-desviaciones	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	54	72
Prácticas con apoio das TIC	23	16	39
Seminario	5	10	15
Resolución de problemas de forma autónoma	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Control da aprendizaxe
Prácticas con apoio das TIC	Proposta de exercicios nos que o alumno desenvolve, individualmente e con folla de cálculo, a resolución dos casos suscitados. Supervisión e asistencia do docente.
Seminario	Control tutorial do proceso de aprendizaxe do alumno. Repaso teórico-práctico dos contidos impartidos. Exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Proposta de exercicio teórico práctico a resolver polo alumno

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Problemas e/ ou exercicios teórico prácticos a resolver polo alumno

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización dalgunhas actividades na a aula	10	CG1 CG2
Prácticas con apoio das TIC	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	15	CG3 CE1 CG4 CE5 CG9 CE6 CG10 CE10 CE14
Seminario	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno que traballará en grupo	5	CG3 CE10 CG4 CE14 CG9 CG10
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións.	70	CG5 CE1 CG13 CE5 CG14 CE6 CE10 CE14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira convocatoria:

Os alumnos poderán optar por dous tipos de avaliación: continua ou non continua.

Avaliación continua composta por:

1.- Probas descritas obxecto de avaliación que configurarán o 60% da nota. A non asistencia a algunha destas probas suporá a obtención dun cero na devandita proba e non poderá ser recuperada. Para a segunda convocatoria, de presentarse, se manterá a cualificación destas probas.

2.- Exame escrito de carácter práctico, que configura o 40% restante da nota. Este se celebrará na data establecida pola facultade.

Avaliación non continua: Para alumnos que non seguiron a avaliación continua durante o curso ou que seguíndoa deciden renunciar á mesma, serán avaliados cun exame de carácter global, valorado sobre 10 puntos.

Segunda convocatoria:

Para alumnos que seguiron a avaliación continua:

Poderán presentarse outra vez a un exame práctico que configura o 40% da nota, manténdose a cualificación obtida previamente na avaliación continua.

Para alumnos que non seguiron a avaliación continua, serán avaliados cun exame de carácter global, valorado sobre 10 puntos.

As datas e horarios das probas de avaliación son as especificadas no calendario de probas de aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso actual.

As probas de avaliación se prevén para unha modalidade presencial. Nembargantes, chegado o momento da súa realización ante a imposibilidade de dispor dos espazos e/ou profesorado necesario para realizar as mesmas, estas poderíanse realizar de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos telemáticos dispoñibles na Uvigo (plataforma Faitic), correo electrónico ou no seu caso, mediante probas de forma oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Drury, Colin, **Management and Cost Accounting**, 9th, Cengage Learning Emea, 2015

Bibliografía Complementaria

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CONTABILIDAD Y ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS (AECA), **Principios de Contabilidad de Gestión. Documento 4. "El Proceso Presupuestario en la Empresa"**, 1992

Muñiz, L., **Control presupuestario. Planificación, elaboración y seguimiento del presupuesto**, ROFIT Editorial, 2009

Nicolás, Pere, **Elaboración y control de presupuestos**, Editorial Gestión 2000., 2007

Martínez Pedrós, D. y Milla Gutiérrez, A., **Cómo elaborar y controlar los presupuestos anuales**, ESIC Editorial, 2002

Recomendacións

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación están disponibles na web da Facultade.

Plan de Continxencias

Descrición

Metodoloxías: A [lección maxistral] presencial substitúese pola resolución de casos e problemas a través de vídeos cas explicacións e mediante as clases asignadas nas [aulas virtuais].

Avaliación: De non ser posible a avaliación presencial, entón procederíase a unha avaliación virtual.

Fontes de información adicionais: Gravacións de vídeos

DATOS IDENTIFICATIVOS**Mercados financeiros**

Materia	Mercados financeiros			
Código	O04G020V01909			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Docampo Parente, Jerónimo			
Profesorado	Docampo Parente, Jerónimo			
Correo-e	jdocampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)O obxectivo de esta materia e proporcionar aos alumnos, os coñecementos básicos e esenciais da xestión dos recursos financeiros tanto no referente a valoración dos recursos financeiros en xeneral como na toma de decisións financeiras, sexan estas de inversión ou de financiación			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
(*)Xestión da información financeira e *analítica da empresa	CG1	CE1	CT1
	CG3	CE4	
	CG13	CE6	
	CG14	CE12	

(*)*Evaluar alternativas de *planificación, dirección e control de empresas, así como saber tomar decisións estratéxicas	CG2 CG11 CG14	CE5 CE9 CE11 CE14	CT4
(*)Capacidade de comunicación oral e escrita	CG2 CG5 CG8 CG9	CE13 CE14	CT2 CT3
(*)Capacidade de traballo en equipo así como a nivel individual.	CG9 CG13	CE3 CE5 CE10 CE13	CT2 CT5

Contidos

Tema	
(*)PARTE II. EL SISTEMA FINANCIERO ESPAÑOL: INTRODUCCION.	(*)5. Evolución y estructura del Sistema Financiero Español. 6. El Banco de España.
(*)PARTE I. EL SISTEMA FINANCIERO: ASPECTOS GENERALES.	(*)1. El sistema financiero. 2. Activos financieros. 3. Instituciones financieras. 4. Mercados financieros.
(*)PARTE III. INSTITUCIONES FINANCIERAS	(*)A) Bancarias 7. Componentes y regulación legal: creación, expansión y solvencia. 8. La inversión y los servicios prestados a la clientela. 9. Los resultados de las entidades bancarias. 10. Sistema bancario: situación actual y perspectivas futuras. B) No bancarias. 11. Establecimientos financieros de crédito. 12. El Instituto de Crédito Oficial (ICO). 13. Entidades de seguros y fondos de pensiones. 14. Otros intermediarios financieros: sociedades de garantía recíproca, instituciones de inversión colectiva y sociedades y fondos de capital-riesgo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	30	45
Seminario	5	9	14
Lección maxistral	30	57	87
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Desenvolveranse exercicios e casos prácticos en clase

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Seminario	Realización de exercicios en parellas ou de modo individual, sobre os contidos impartidos na materia	60	CG1 CG3 CG8 CG9 CG13	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización de dúas probas parciais tipo test, sobre a teoría impartida na materia (20% cada un)	40	CG11 CG14	CE5 CE13 CE14	CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Incluídos nas probas anteriores	0			

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos poderán elixir entre dous modos de avaliación para a primeira convocatoria. Tan só poderán ser avaliados por un deles:

- Avaliación continua. Neste caso o alumno deberá realizar unha serie de actividades durante o curso que valerán o 60% da nota. Ademais deberá realizar dous exames parciais sobre a teoría impartida, cun valor cada un do 20% da nota.

- Avaliación non continua. Exame teórico-práctico na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Este exame representa o 100% da nota.

No suposto de non superar a nota en primeira convocatoria, o alumno poderá ser avaliado de novo na convocatoria extraordinaria a través dun exame teórico-práctico na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Este *exame suporá o 100% da nota.

En convocatorias posteriores (fin de carreira), o alumno poderá ser avaliado de novo a través dun exame teórico-práctico na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Este exame suporá o 100% da nota.

En todos os casos necesitarase unha nota media igual ou superior a 5 para superar a materia. No caso de avaliación continua, será necesaria unha nota mínima de 4 en cada actividade ou parcial para que faga media co resto e unha nota media igual ou superior a 5; en caso contrario non *sse superará a materia.

En caso de avaliación non continua, necesitarase unha nota mínima de 4 en cada unha das partes do exame (teoría e práctica) para facer media, e unha nota igual ou superior a 5 para aprobar o exame

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2021-2022.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

PAREJO J.A.; CUERVO, A.; CALVO A.; RODRIGUEZ SAIZ, L, **Manual de Sistema Financiero Español.**, Ariel,

CASILDA BEJAR, R.; LAMOTHE FERNANDEZ, P.; MONJAS BARROSO, M, **La banca y los mercados financieros.**, Alianza Universidad,

MARTIN, M.; MARTIN, J.L.; OLIVER, M D.; DE LA TORRE, A, **La operativa en los mercados financieros: casos prácticos.**, Ariel Economía,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta *guía docente anticipa as *lineas de actuación para o desenvolvemento da materia e expónse con flexibilidade, polo

que pode darse o caso de que se apliquen axustes ao longo do curso académico.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

No caso de ter que impartir a docencia en modalidade non presencial, a actividade docente para aqueles alumnos que non poidan estar presentes na aula, poderá ser seguida a través de campus remoto en horario *sincrono, utilizando *moovi como soporte do material docente e posibles entregas de exercicios.

No caso de ter que impartir a docencia en modalidade totalmente non presencial, a actividade docente impartirase mediante campus remoto en horario *sincrono, utilizando *moovi como soporte do material docente e posibles entregas de exercicios.

* Metodoloxías docentes que se modifican

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (*tutorías)

As *tutorías realizaranse a través de *tutorías virtuais mediante Campus Remoto.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba *XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas pendentes que se manteñen

Proba *XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

* Novas probas

* Información adicional

As probas de avaliación poderían realizarse de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos *telemáticos dispoñibles na Universidade de Vigo (plataforma *moovi)

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia sectorial				
Materia	Mercadotecnia sectorial			
Código	004G020V01910			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Mazaira Castro, Andrés			
Profesorado	Mazaira Castro, Andrés Rodríguez Campo, María Lorena			
Correo-e	amazaira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia identifica distintos campos de actividade nos que se requiren prácticas diferenciais de mercadotecnia adaptadas ás características particulares de comercialización. Estudos das estratexias de mercadotecnia adecuadas para estes tipos de empresas			

Competencias	
Código	
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Discutir un problema de mercadotecnia empresarial e deseñar unha solución	CG2	CE9	CT1
	CG5	CE10	CT3
	CG8	CE13	CT4
	CG9	CE14	CT5
	CG10	CE16	
	CG11		
	CG14		
Entender o papel que xogan os TICs na mercadotecnia de calquera empresa ou organización	CG2	CE7	CT5
		CE16	

Contidos	
Tema	
1. Mercadotecnia de servizos	1.1. Mercadotecnia turística 1.2. Mercadotecnia bancaria 1.3. Mercadotecnia sanitaria
2.- Mercadotecnia para empresas de base tecnolóxica	*

3. Mercadotecnia non lucrativa

3.1. Mercadotecnia social

3.2. Mercadotecnia nas organizacións non lucrativas

3.3.- Mercadotecnia Política

4. Mercadotecnia pública

*

5.- Mercadotecnia para empresas Industriais

*

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19.5	0	19.5
Seminario	5	0	5
Prácticas de laboratorio	22.5	18	40.5
Estudo de casos	0	14.5	14.5
Actividades introductorias	1.5	0	1.5
Presentación	0	10	10
Traballo	0	27.5	27.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	30	31.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia coa participación do alumnado
Seminario	Primeiras sesións de traballo para explicar a forma de elaboración e exposición dos traballos e para formar e pór en marcha os grupos
Prácticas de laboratorio	Resolución de casos prácticos e exercicios relacionados cos contidos da materia. Traballo en grupo. Exposición de traballos sobre a materia.
Estudo de casos	Realización de traballos sobre as aplicacións sectoriais da mercadotecnia
Actividades introductorias	Presentación da materia cos seus contidos básicos e planificación do traballo do curso
Presentación	Realización das exposicións dos traballos presentados

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Resolución de dúbidas en grupo na aula.
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas dos casos prácticos na aula ou no despacho.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Prácticas de laboratorio	Asistencia, participación e desenvolvemento de casos prácticos nas clases	10	CG5 CG9	CE9 CE14 CE16	CT1 CT3 CT4
Estudo de casos	Elaboración de traballos prácticos	10	CG5 CG9 CG10 CG11 CG14	CE9 CE10 CE13 CE14 CE16	CT1 CT3 CT4
Presentación	Realización das exposicións dos traballos presentados	15	CG5		
Traballo	Entrega e exposición de traballos teóricos da materia	25	CG2 CG5 CG9	CE9 CE14 CE16	CT1 CT3 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame sobre os contidos da materia	40	CG5	CE7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

No caso de que o estudante non opte pola avaliación continua, este terá que realizar unha proba escrita. Dita proba poderá conter preguntas tipo test; preguntas curtas e de desenvolvemento; así como a resolución dun caso práctico.

En segunda convocatoria, manterase o procedemento de avaliación anteriormente descrito.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2021-22

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Aguire, M.S., **Marketing en sectores específicos**, Ediciones Pirámide,

Cubillo, J.M. e Cerviño, J., **Marketing sectorial**, ESIC, Madrid,

---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección comercial II/O04G020V01502

Investigación comercial/O04G020V01701

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas, sexan presenciais ou virtuais.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Ningunha.. as que se daban presencialmente realizaranse virtualmente

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Mediante Email, fatic, despacho Virtual, Aplicacións de mensaxería instantánea, Skype, Zoomo ou RRSS

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Non

* Outras modificacións

NON

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

1.- EVALUACIÓN CONTINUA

Consistirá nunha avaliación durante todo o cuadrimestre, na que se valorará a participación en clases (sexan presenciais ou virtuais), a resolución de exercicios e traballos en grupo e individuais.

Aqueles alumnos que realizasen o 100% de actividades avaliaranse en función dos devanditos traballos.

Para aqueles alumnos que non realizasen a totalidade das actividades, realizarase un exame da materia a través de calquera ferramenta de vídeo conferencia daquelas partes non realizadas.

2) AVALIACIÓN NON CONTINUA

- Poderán optar a ela todos os os alumnos non acollidos a modalidade de avaliación continua.

- Realizarase un exame final ou ben escrito en modalidade presencial ou oral no caso que se teña que facer en modalidade virtual, dependendo das indicacións respecto diso do reitorado.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Simulación e control interno de empresas**

Materia	Simulación e control interno de empresas			
Código	004G020V01911			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OP	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez de la Fuente, Marta López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Profesorado	Graña Álvarez, Roberto López-Valeiras Sampedro, Ernesto Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	marta@uvigo.es elvaleiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo da materia é que o alumno simule o funcionamento dunha empresa e coñeza os instrumentos necesarios para poder dominar todos os aspectos relacionados cos sistemas de seguridade (preventivo) e supervisión (a posteriori) que ten a empresa para controlar o que ocorre nela.			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
CG9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
CG11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
CE14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Control do funcionamento interno, especialmente das actuacións das persoas en base ao coñecemento da calidade do sistema de información existente, detectando as posibles debilidades da empresa	CG1	CE1	CT1
	CG2	CE3	CT2
	CG3	CE4	CT3
	CG8	CE6	CT5
	CG13	CE10	
	CG14	CE11	
		CE12	
		CE16	
Identificar os elementos, procesos e estratexias chave para a empresa que proporcionen vantaxes competitivas e diferenciadoras.	CG1	CE1	CT2
	CG3	CE3	CT4
	CG8	CE4	CT5
	CG13	CE5	
	CG14	CE6	
		CE9	
		CE10	
		CE12	
		CE13	
	CE14		
	CE16		
Eleborar plans que permitan establecer sistemas de toma de decisións para aplicar a solución máis adecuada a cada caso, dunha forma sistemática e inmediata.	CG1	CE1	CT1
	CG2	CE3	CT2
	CG3	CE5	CT5
	CG5	CE6	
	CG8	CE10	
	CG9	CE11	
	CG11	CE12	
	CG14	CE14	
		CE16	
Adquirir ferramentas de comunicación, tanto orais como escritas, que permitan implementar as habilidades, así como desenvolver elementos de asertividade que faciliten o traballo en grupo e o liderazgo.	CG1	CE6	CT1
	CG2	CE14	CT2
	CG5		CT5
	CG8		
	CG9		
	CG13		
CG14			
Recoñecer aos usuarios da información e os seus particulares necesidades informativas	CG1	CE1	CT1
	CG2	CE3	CT2
	CG3	CE4	CT3
	CG5	CE6	CT4
	CG8	CE10	CT5
	CG9	CE16	
	CG13		
	CG14		

Contidos

Tema	
PARTE 1: CONTROL INTERNO	Tema 1. Natureza do Control Interno Tema 2. Os procedementos de Control Interno Tema 3. Diagramas de fluxo Tema 4. O informe COSO
PARTE 2: SIMULACIÓN	Tema 5. Modelos de simulación Tema 6. Aplicacións prácticas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Resolución de problemas	27.5	41.25	68.75
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.5	22.5	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición no aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teóricos e/ou prácticos a resolver polo alumno individualmente ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teóricos e/ou prácticos a resolver polo alumno individualmente ou en grupo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Lección maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórico-práctica a través da realización de actividades na aula.	25	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG11 CG13 CG14	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE16	CT2 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	35	CG1 CG2 CG5 CG8 CG9 CG11 CG13 CG14	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE16	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións. Se exige un nivel mínimo en teoría e práctica para superar a convocatoria.	40	CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG11 CG13 CG14	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE16	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Os estudantes teñen dereito a ser avaliados baixo avaliación continua e a realizar probas de avaliación global como alternativa.
- A nota obtida polo alumno na avaliación continua terá vixencia para as convocatorias que da dereito a matrícula de cada curso académico.
- A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida das continxencias, do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.
- As datas e horarios das probas de avaliación das convocatorias ordinarias e extraordinarias son as especificadas non calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para este curso. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.
- Conductas inadecuadas, contrarias e perxudiciais á convivencia e a súa corrección, podrerán acarrear sancións.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Amat, O., Campa, F., **Manual del Controller**, Profit Editorial, 2013

Barquero, M., **Manual práctico de Control Interno: Teoría y aplicación práctica**, Profit Editorial, 2013

COSO, **Internal Control - Integrated Framework**, 2013

Ríos, D., **Simulación: métodos y aplicaciones**, 2008

Bibliografía Complementaria

Ramón Poch, **Manual de Control Interno**, 3ª edición,

Aldrich, C., **The complete guide to simulations & serious games**, 2012

Álvarez de Novales, J.M., **Business games: juego de simulación para empresas**, 1992

Baum, M.; Dickerboom, J.; Hackstein, M.; Mehling, M., **Business simulation. Example of a reflection of a business simulation**, 2010

Bernal, J.J., **20 herramientas para la toma de decisiones**, 2007

Jensen, R., **Laboratorio de administración en empresas**, 1996

Wiston, W.L.; Albrigh, S.C., **Practical management science**, 2011

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Ferramentas: no caso de docencia en modalidade non presencial, a actividade docente impartirase a través do campus remoto e a plataforma de teledocencia FAITIC como reforzo, sen prexuízo doutras medidas que poidan adoptarse para garantir a accesibilidade dos estudantes aos contidos docente.

*Titorías: As sesións de titoría poden realizarse por medios electrónicos (correo electrónico, videoconferencia, foros FAITIC, ...) en modalidade de concertación previa.

Metodoloxías: A "clase maxistral" presencial substitúese pola resolución de casos e problemas a través de vídeos con explicacións e a través das clases asignadas nas "aulas virtuais".

Contido: Non proceden modificacións dos contidos a impartir.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Si non é posible a avaliación presencial, realizarase unha avaliación virtual.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas operativas estadísticas				
Materia	Técnicas operativas estadísticas			
Código	O04G020V01912			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Profesorado	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Correo-e	mamrguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	É unha materia optativa do segundo cuadrimestre de cuarto curso do grado. Trátase dunha materia para alumnos que superasen os tres primeiros cursos, e que polo tanto poseen formación nas disciplinas de matemáticas e estatística.			

Competencias	
Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Diferenciar entre contrastes paramétricos e non paramétricos.	CG1 CG2 CG14	CE7
Utilizar os contrastes de independencia e homoxeneidade para o análise das relacións existentes entre dúas variables cualitativas.	CG14	CE12 CE16
Obter información dunha táboa de continxencia 2 x 2	CG14	
Introducir ao alumno no análise de táboas de continxencia n x m	CG14	CE7 CE12 CE16
Analizar os resultados dunha táboa de continxencia	CG1	CE7 CE12
Manexar e aplicar as técnicas de análise da varianza.	CG1 CG14	CE12
Saber valorar o cumprimento das condicións de aplicación dos modelos tanto de análise da varianza coma dos diferentes modelos de regresión	CG1 CG14	CE7 CE12
Estudar os fundamentos dos modelos estatísticos clásicos, a súa utilidade e limitacións, centrándose nos modelos de regresión lineal e regresión lineal xeralizada.	CG1 CG2 CG14	CE7 CE9 CE10 CE12 CE16
Utilizar o software de análise estatístico R	CG13 CG14	
Interpretar correctamente os resultados proporcionados polo software estatístico R	CG1	CE7

Contidos	
Tema	

Métodos non paramétricos	Bondade de axuste Homoxeneidade Independencia
Análise de datos cualitativos	Táboas de continxencia 2x2 Táboas complexas
Análise da varianza (ANOVA)	ANOVA dunha vía: Efectos fixos e aleatorios ANOVA de dúas vías
Regresión e correlación	Transformación de respostas non lineais Regresión polinómica Regresión múltiple Análise da Covarianza GLM

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	14.5	29	43.5
Resolución de problemas	10	8.5	18.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Lección maxistral	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Consistirá na realización, coa axuda dun programa informático, de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudiantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Resolución de problemas	Consiste na realización manual ou cun programa informático de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudiantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Resolución de problemas de forma autónoma	Abarca a realización de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudiantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Lección maxistral	Consistirá na presentación, coa axuda de casos prácticos, dos contidos teóricos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Levarase a cabo unha análise individualizada do estudante mediante o seu traballo nos grupos prácticos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Levarase a cabo unha análise individualizada do estudante mediante os diferentes traballos/exercicios entregados ao longo do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Consiste na realización, coa axuda do paquete estatístico R, de problemas sobre os contidos da materia	70	CG1 CE9 CG2 CE10 CG13 CE12 CG14 CE16
Lección maxistral	Consiste na realización de preguntas curtas ou test sobre os contidos teóricos da materia	30	CG1 CE7 CG2 CE10 CG14 CE12

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA:

Parte práctica: Realizaránse probas ou traballos co ordenador. Se as notas individuais de cada actividade chegan ao 3 (sobre 10) entón a nota promedio destas é a nota da parte de prácticas. En caso contrario a nota da parte de prácticas será o mínimo entre 4 e a nota promedio das actividades.

Parte teórica: Poderá constar dunha única proba tipo test/preguntas curtas ao finalizar o curso ou na entrega de varios traballos, cando o indique o profesor, onde se apliquen as técnicas estatísticas vistas ata o momento. Para calcular a nota da parte de teoría no caso da entrega dos traballos terase en conta que:

- Se as notas individuais de cada traballo chegan ao 3 (sobre 10) entón a nota promedio destes é a nota da parte de teoría.
- En caso contrario a nota será o mínimo entre 4 e a nota promedio dos traballos.

Para supera-la materia o alumno ten que acadar como mínimo un 4 na parte teórica (sobre 10) e un 5 na suma ponderada das dúas notas.

As actividades de avaliación a realizar dependerán do número de estudantes, medios para traballar, etc. O estudante estará correspondentemente informado de calquera cambio que se puidese producir debido a situacións imprevistas.

AVALIACIÓN NON CONTINUA

Haberá un sistema de avaliación alternativo para os alumnos que opten á avaliación non continua consistente nunha única proba onde se avaliará os contidos expostos ao longo do curso. Consistirá na resolución de problemas teórico/prácticos contando coa axuda do software estatístico R.

OUTRAS CONVOCATORIAS

O sistema de avaliación das outras convocatorias (Xullo e Fin de Carreira) para todos os alumnos será o de **avaliación non continua**.

Aquel estudante que utilice ou coopere en procedementos **fraudulentos** (copiar, presentarse por outro alumno, plaxio, ...) nalgunha das actividades de avaliación terá unha calificación final de **suspensioneste curso académico**. Este feito lle será comunicado a autoridade competente para que tome as correspondentes accións disciplinarias que considere oportunas

As datas e horarios das probas de avaliación dos diferentes períodos son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobados pola Xunta de Centro para o curso 2021-22. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán os indicados na web da FCETOU

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Anderson, D.R., Sweeney, D.J. y Williams, T.A., **Estadística para administración y economía**, 11, Cengage Learning, 2011

Newbold, P.; Carlson, W. L. y Thorne, B., **Estadística para Administración y Economía**, 6, Pearson Prentice Hall, 2008

R Development Core Team, **R: A language and environment for statistical computing**, R Foundation for Statistical Computing, 2015

Bibliografía Complementaria

Lind, D. A., Marchal, W. G., Wathen, S.A., **Estadística aplicada a los negocios y a la economía**, McGraw-Hill, 2012

Mirás Calvo, M. A. y Sánchez Rodríguez, M. E., **Técnicas estadísticas con hoja de cálculo y R. Azar y variabilidad en las ciencias naturales**, Universidade de Vigo, 2018

Peña sanchez, D., **Estadística. Modelos y métodos**, Ed Alianza Universidad, 2000

Vilar Fernández, J.M., **Modelos estadísticos aplicados**, Servicio de Publicaciones da Universidade da Coruña, 2003

Webster Allen L, **Estadística aplicada a los negocios y a la economía**, McGrawHill Interamericana, 2006

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma de docencia virtual ou o Campus Remoto da Universidade de Vigo, onde estarán a disposición dos estudantes matriculados o material necesario para o desenvolvemento da materia.

Ademais, condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e a súa corrección levarán que o/os estudante/s responsable/s serán avaliados polo método de avaliación NON continua, así como as correspondentes accións disciplinarias que se consideren oportunas.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Mantéñense todas as metodoloxías

* Metodoloxías docentes que se modifican

Non se modifica ningunha metodoloxía

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

En todos os casos, os estudantes poderán expor dúbidas sobre a materia ao profesor a través das ferramentas habilitadas na plataforma de teledocencia ou Campus Remoto

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non se realizarán modificacións nos contidos a impartir

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Enlaces a vídeos públicos de universidades españolas e estranxeiras.

* Outras modificacións

Ningunha

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non se prevé ningún tipo de adaptación xa que a forma de avaliar utilizada pódese realizar tanto presencial como NON presencialmente

---

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	004G020V01991			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Sánchez Sellero, Francisco Javier			
Profesorado	Sánchez Sellero, Francisco Javier			
Correo-e	javiss@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo fin de grao consiste na realización dun traballo orixinal e inédito por parte do alumnado que deberá facer de maneira persoal e autónoma, seguindo as orientacións dun titor ou titora académico. Está orientado a que cada estudante mostre a capacidade de integración dos diversos contidos formativos recibidos e a adquisición das competencias reflectidas nesta guía docente: definir a metodoloxía dun proxecto e formular un plan de traballo relacionado cun ou varios dos ámbitos de coñecemento presentes no Grao; levar a cabo o traballo proxectado; presentar e defender publicamente o TFG.			

Competencias

Código	
CG1	Capacidade de análise e síntese
CG2	Pensamento crítico e autocrítico
CG4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
CG5	Habilidades de comunicación oral e escrita
CG12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
CG13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
CG14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
CE1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
CE2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
CE3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
CE4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
CE5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
CE6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
CE7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
CE8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
CE9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
CE11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
CE12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
CE15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
CE16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
CT1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
CT3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
CT4	Compromiso ético no traballo
CT5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.		CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9
Aplicar procesos e procedementos para recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de maneira metódica en orde a xerar unha conclusión ou proposta dentro dunha temática, problema ou ámbito de estudo, sostida por argumentos ou razoamentos coherentes.	CG2 CG12	CE11 CE12 CE15 CE16
Adquirir compromisos e exercer responsabilidades persoais de carácter profesional, pondo en práctica hábitos de traballo individual, imprescindibles para realizar actividades intelectuais complexas durante un período de tempo determinado.	CG13 CG14	CT1 CT3 CT4
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área propia de estudo e que recolla de forma sistemática a formulación, proceso e resultado do traballo fin de grao.	CG1 CG4 CG5	CE8 CE11 CE15
Transmitir os coñecementos e habilidades adquiridas, e presentar de forma rigorosa e convincente o traballo realizado, de forma escrita e oral.	CG4 CG5	CE15

Contidos

Tema	
Cada estudante abarcará unha temática, problema ou ámbito de estudo que constitúa o obxecto do traballo fin de grao dentro da área propia do Grao de Administración e Dirección de Empresas	Desenvolver o tema de acordo ás suxestións dos titores e seguindo os formatos propostos pola facultade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	10	20	30
Traballo tutelado	30	50	80
Aprendizaxe baseado en proxectos	0	150	150
Traballo	2	38	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo previo	Deseño do traballo, recompilación, descrición e análise de fontes e/ou bibliografía
Traballo tutelado	Titorías personalizadas
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolvemento central do traballo. Actividade autónoma na que cada estudante leva a cabo un proxecto orixinal e inédito seguindo as orientacións dun titor ou titora académico

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Seguimento e control titor presencial, móbil ou e-mail da evolución desenvolvemento do traballo
Estudo previo	Proposta de esquema de traballo, obxectivos, capítulos e fontes bibliográficas
Traballo tutelado	Interacción titor/a alumn@ respecto de proposta de capítulos e cumprimento de obxectivos intermedios e globais

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

Presentación e defensa individual do traballo e os seus resultados.

Valorarase tanto o contido do traballo como a calidade da súa estrutura e desenvolvemento. Tamén se valorará a capacidade de comunicación escrita e oral do alumno, así como como capacidade de interacción co Tribunal.

O titor/a deberá presentar un informe sobre a evolución e realización do traballo que deberá engadir una puntuación entre 0 e 10.

O alumnado deberá elixir, no momento da solicitude, se desexa ser avaliado polo seu titor/a ou por un tribunal colexiado; a calificación dependerá nun 70% do traballo escrito e nun 30% na presentación oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

A información e documentación específica do traballo fin de grao, así como o proceso de asignación dos traballos e temas exponse a través de faitic e a páxina web

---

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

* Metodoloxías docentes que se modifican

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías); empregaranse, de ser preciso, as titorías virtuais do profesorado, como mecanismo de interacción entre alumn@ e titor/a cando existan épocas de confinamento.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* No caso de restriccións á mobilidade e acceso ao centro, as defensas orais serán telemáticas, nos despachos e seminarios habilitados no campus remoto da Universidade de Vigo.

* Novas probas

* Información adicional
